	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ МИНИСТРЛІГІ Т.Қ.ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Ф 017-2.84-2017
	Түсу емтиханының бағдарламасы	№1 баспа
		25.05.2017ж.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ СПОРТ
 МИНИСТРЛІГІ
 Т.Қ.ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ**

**7M02192- «АКТЕРЛІК ӨНЕР»
 БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША
 МАГИСТРАТУРАҒА ТҮСУ
 ЕМТИХАНЫНЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ**

Алматы, 2022

1 ҚҰРАСТЫРЫЛДЫ

Рахимов А.С.- ҚР Еңбек сіңірген қайраткері, Т.Қ.Жүргенов атындағы ҚҰӨА -ның профессоры

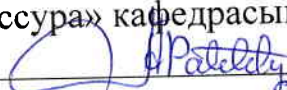
Қарамолдаева Д. О. – педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент

Кулбаев А.Б.- ҚР Еңбек сіңірген қайраткері, өнертану кандидаты; Т.Қ.Жүргенов атындағы ҚҰӨА -ның ЖАК профессоры

Туранкулова Д.- ҚР Еңбек сіңірген қайраткері, Т.Қ.Жүргенов атындағы ҚҰӨА -ның профессоры

2 ТАЛҚЫЛАНДЫ

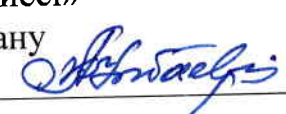
«Актер шеберлігі және режиссура» кафедрасы мәжілісінде талқыланып, қаралды. №10 «_06_» ___05_____ 2022 ж.

«Актер шеберлігі және режиссура» кафедрасының меңгерушісі, профессоры Рахимов А.С.

«Музыкалық театр актері» кафедрасы мәжілісінде талқыланып, қаралды. №10 «_06_» ___05_____ 2022 ж.

«Музыкалық театр актері» кафедрасының меңгерушісі Қарамолдаева Д.О. *Қарау*

«Сахна пластикасы және дене тәрбиесі» кафедрасы мәжілісінде талқыланып, қаралды. №10 «_06_» ___05_____ 2022 ж.

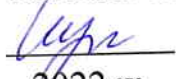
«Сахна пластикасы және дене тәрбиесі» кафедрасының меңгерушісі, өнертану кандидаты, ЖАК профессоры Кулбаев А.Б.

«Сахна тілі» кафедрасы мәжілісінде талқыланып, қаралды. №10 «_06_» ___05_____ 2022 ж.

«Сахна тілі» кафедрасының меңгерушісі, профессоры Туранкулова Д.

3 КЕЛІСІЛДІ

Оқу-әдістемелік қызмет басшысы Г.Ж.Есенбекова
« 13 » 05 2022 ж.

ЖОО кейінгі білім беру ғылыми-зерттеу
орталығының басшысы А.А.Кульшанова
« 13 » 05 2022 ж.

Ғылыми жұмыстар жөніндегі проректор Қ.З.Халықов
« 13 » 05 2022 ж.

МАЗМҰНЫ

Кіріспе

1. Даярлау бағыттарының жалпы сипаттамасы
2. Магистратураға түсушілерге қойылатын талаптар
3. Емтихан құрамына кіргізілген пәндер тізімі
4. Мамандық пәндер бағдарламасының қысқаша мазмұны
5. Емтихан сұрақтарының тізімі. Ұсынылған әдебиеттер тізімі

Кіріспе

Магистратураның арнайы пәндері бойынша түсу емтихандарының бағдарламасы жоғары білімнің алдыңғы сатысы (бакалавриат) бағдарламасы аясында қалыптастырылған және алынған білім, білік және біліктілік деңгейлерінің «Актерлік өнер» білім беру бағдарламасы және жұмыс оқу жоспарларының талаптарына сәйкестігін анықтауға бағытталған.

Өнер бакалавры түлегі іргелі ғылыми және кәсіби дайындыққа ие болуы, заманауи ақпараттық технологияларды жетік білуі, заманауи теориялық және практикалық мәселелерді тұжырымдай және шеше білуі, оқу-зерттеу қызметін жоспарлай және жүргізе білуі тиіс.

1. Даярлау бағыттарының жалпы сипаттамасы

7M02192 «Актерлік өнер» білім беру бағдарламасының мақсаты мен міндеті жоғары қабілетті маманның жаңа құрылымын, білімнің фундаменталдығын меңгеру, инновациялық әрекет, ЖОО-да, білім басқару ұйымында, өнер ұжымында кәсіби-практикалық, ғылыми-өнер

ұжымының зерттеу дағдыларын қалыптастыру бағыты бойынша дайындайды.

5B040700 - «Актерлік өнер» мамандығы бойынша бакалавр түлегі келесі кәсіби қызмет түрлерін атқара алады:

- педагогикалық (орта кәсіби оқу орындарының оқытушылары);
- шығармашылық (мәдениет және өнер мекемелері мамандары);
- актер, өнер саласындағы менеджмент.

2. Магистратураға түсушілерге қойылатын талаптар 7M02192 «Актерлік өнер» білім беру бағдарламасының өнертану ғылымының магистрі ғылыми және педагогикалық дайындықта орындауға міндетті:

2. Білу қажет: актерлік мамандықтың теориялық негіздерін, өзінің болашақ мамандығының мақсатын, міндетін, мазмұнын, үлгісін (форма) жұмыс әдістемесін білуі, актер шеберлігінің әртүрлі мектебінің ерекшелігін, драматургиядағы жанр мен стилдің міндетін, сахналық бейнемен жұмыс істеудің әдістемесін, әдеби нұсқамен жұмыс істеудің әдістемесін, көркемдік оқылымға арналған өлеңдердің теориялық негізін, гриммен жұмыс істеу принциптерін.

Істей алу қажет: көркем шығармалардың аралас түрлеріне арналған әдебиеттерден өзіндік өнердің ерекшелігіне қажеттісін таңдай білуі; сахналық бейнемен жұмыс барысында өнертуындысымен әдебиетке шығармашылық талдау әдістемесін игеру; мамандыққа сай сахналық өнердің әртүрлі әдістемелерін игере отырып, кәсіби жұмысында актерлік шеберліктің негіздерін қолдану; шығармашылық ұжыммен жұмыс барысында ортақ көркемдік шешімнің шеңберінде кәсіби біліктілігін қолдану (өзге орындаушылармен, режиссермен, суретшімен, балетмейстермен, концертмейстермен және т.б. мамандықтарына байланысты); болмысты көркемдік-сезіммен, бейнелі ойлаумен қабылдауын дамыта білу; мамандыққа сай көркемдік бейнені актерлік тәсілдермен жасау; режиссерлік шешімнің негізінде өз бетінше сахналық бейнемен жұмыс барысының әдістерін меңгеру (партитура, жеке номерлер-мамандыққа байланысты); кәсіби жұмысында сахналық қойылымның шарттарына сай, көрермендермен қарым-қатынас жасаудың тәсілдерін. Сондай ақ әлемдік әдебиет пен өнер жайында (кино, театр, телевидение, бейнелеу өнері т.б.) білім деңгейі болуы керек;

Құзырлықта болу: актерлік өнер міндеттердің шығармашылық шешімдерінің рационалды таңдамаларында оқу құрамы, әдістер, үйлесімді пішіндердің, жоспарланған актерлік өнер жағдайлары мен психологиялық зерттеу диагностикасының пайда болуымен; кәсіби ғылыми-зерттеу тәжірибені үйрену және жинақтау; жоғарғы оқу орнынан кейінгі өзіндік өзектілігінің міндетті ұйымдасуы мен жүзеге асуы.

3. Емтихан құрамына кіргізілген пәндер тізімі

- 1.«Актер шеберлігі»
- 2.«Сахна қозғалысының негіздері», «Би», «Сахна сайысы», «Этикет», «Пантомима»
- 3.«Сахна тілі» - (Шешендік өнер)

4.Мамандық пәндер бағдарламасының қысқаша мазмұны «Актер шеберлігі»

Театр өнерінің заманауи талаптарына сәйкес кәсіби актерді дайындау. «Актер шеберлігі» базалық және кәсіби цикл пәндерімен сахна тілі, Би, Сахна сайысы, Этикет, Пантомима, вокал т.б пәндермен тығыз байланысты. «Актер шеберлігінің» негізгі мақсаты студентті сахнада табиғи әрекет жасауға баулиды, К.С.Станиславский жүйесімен актер шеберлігінің техникасының негізін дамытады. «Актер шеберлігі» бәрі сұхбаттардан және «Егер де мен...» ұсынылған жағдайындағы табиғи әрекеттерінің әліппелерін тәжірибелік сабақтарда меңгерумен басталады. К.С.Станиславский және В.И. Немирович-Данченко, М.Чеховтың актерлік шеберліктегі методикасы, «Актер шеберлігі» пластика өнері актерін дайындаудағы теориялық және әдістемелік негіз болып келеді. Сахналық зейін. Бұлшық етті босаңсыту. Елестету. Өзара әрекеттестік. Суырыпсалмалық. Психологиялық еркіндік. Суырып салмалық қасиеті. (Импровизационное самочувствие). Дене сымбатына арналған әуенді жаттығу. Жұмыс жасау дағдысын бақылау. Физикалық сезімді бақылау. Мінез-құлық қабылдауын бақылау. Ұсыналған тосын жағдай. Ішкі монолог. Қақтығысқа құрылған этюдтар және партнерге әсер ету. Әрекет және қарсы әрекет. Табиғат қақтығысы. Драматургиялық шығарманы зерттеу. Әрекет арқылы талдау негіздері.

«Сахна қозғалысының негіздері», «Би», «Сахна сайысы», «Этикет», «Пантомима»

«Сахна қозғалысының негіздері» пәні кеңістік пен уақыттың толықтыруын, актердің логикалық ептілігін тәрбиелеу, қозғалыс үйлесімділігінің жүйелілігін құру және сыртқы бірлігімен ішкі техникасын табуында. Актердің мәдени әсемділігін тәрбиелеу – бұл сыртқы мүшелер әрекетінің қалай қозғалыста болуын тәрбиелеу, сонымен қатар актердің мәдени қозғалыстың сапасын анықтау, ролдің физикалық әрекеті қозғалыстың мақсаттылығын, жүйелілігін және нақты орындалуын қадағалайды. Актердің жетілуі оның қозғалыс аппараттарының яғни физикалық ырғақтылық және психологиялық дамуы болып табылады.

«Би» - дененің физикалық қозғалыс аппаратын жаттықтыру, үйрету және дамытып нығайту, музыка және бидің дұрыс және мазмұнды қимылдарын жасай білу.

«Сахна сайысы»- актерлерге әр түрлі суық қару түрімен қауіпсіз сайыс әдістерін, сонымен қатар қажетті бірқатар физикалық және психофизикалық қасиеттерді: белсенді күрес сезімін, батылдық және табандылық, зейін жауап қайтару серпіліс, реакция, шапшандық, ептілік, икемділік, ырғақтық, мүсіндік мәнерлі тұрпат сезімін жетілдіру болып табылады.

«Этикет» сахна қойылымындарындағы телевидение, кино экрандарындағы шығармашылық іс-әрекеттеріндегі әрбір ұлттардың ұлықтар мен ұлыстардың салт-дәстүр, жөн-жосық әрекеттері мен діни наным-сенімдерге сай кейіпкердің кейпін түзуде кездесетін ұлттық этно-қағидалары.

«Пантомима»- пантомималық шеберліктің негізгі элементтері, пластиканың дамуы, жылдамдық пен ырғақ, сахнаға бағдарлау, қозғалыс және үйлестіру техникасы.

«Сахна тілі» пәні актер шеберлігінің ажырамас бір бөлігі. Заманауи театр өнерінің талаптарына сәйкес кәсіби актерді дайындау жолында сахна тілінің атқарар қызметі зор. Ол, «Актер шеберлігі», «Сахна қозғалысының негіздері», «Би», «Вокал» т.б пәндермен тығыз байланысты. «Сахна тілінің» негізгі мақсаты; білім алушыны сахнада табиғи әрекет жасауға баулиды, яғни сахналық сөз әрекеті, сахна тілінің техникасы, сонымен қатар шешендік өнер негізін дамыту. Сахна тілі негізгі бес бөлімді қамтиды. Олар: Дикция, дем, дауыс, орфоэпия, мәтінмен жұмыс. Сахна тілі, мәдениетті, әдебиетті, өнерді, саясатты, басқа да мәселелерді уағыздайтын, халықтың санасына сіңіріліп, ұрпақты тәрбиелейтін, үйрететін тіл.

5. Емтихан сұрақтарының тізімі:

«Актер шеберлігі»

1. Театр өнерін неге біз ұжымдық өнер деп есептейміз?
2. Спектакльдің оқиғалар легі? Рольдің перспективасы?
3. Қойылымның әрекет арқауы? Рольдің әрекет арқауы?
4. Бағалау процессі дегеніміз не?
5. Актер шығармашылығындағы мақсат және түпкі мақсаттың маңызы?
6. Әрекет және кері әрекет.
7. Ұсынылған шартты жағдайдың анықтамасы.
8. К.С.Станиславский: актердің өзіндік жұмысы.
9. Сөз астары және екінші план.
10. Зейіннің түрлері.

11. Рольдің пластикалық шешімі. Биомеханика.
12. Психикалық және физикалық әрекет, олардың айырмашылығы.
13. Сахналық бейненің өмірбаяны мен мінез-құлқы қалай жасалады?
14. Мизансцена маңызы және оның түрлері.
15. Диалогтың, монологтың және паузаның қойылымдағы міндеттері.
16. Әрекет арқылы талдау тәсілі және оның актер шығармашылығындағы маңызы.
17. Бастапқы оқиғаның маңызы.
18. "Өзіңнен бейнеге, бейнеден өзіме" деген ұғымды қалай түсінесіз?
19. Драмалық шығарманың жанрын анықтау: Автор? Режиссер?
20. Әрекет пен қарым-қатынасты жеткізудің тәсілдері.
21. Сахналық бейне және қойылымның атмосферасы.
22. Актерлік өнердегі «Сезім шындығы» мен «форманың» байланысы. Іс-әрекеттер тізбегі.
23. Рольдің өрістеуі.
24. Рольдің логикасы және іс-әрекеті.
25. Сахналық қарым-қатынас дегеніміз не? Бұл элементтер ненің құрамына кіреді?

Ұсынылған әдебиеттер тізімі

1. Байсерке М.Б. «Сахна және актер». Ана тілі. 1993.
2. Сығай Ә. «Сахна саңлақтары». Алматы ЖШС. 1998.
3. Сығай Ә. «Толғам». А.Парасат. 2004.
4. Рахимов Ә. «Пьесадан қойылымға дейін» «Тарих тағылымы» 2010ж.
5. Рахимов Ә. «Режиссер шеберлігі» КазҰӨА 2017ж.
6. Мастерство режиссера и актера Учебное пособия М.,ГИТИС 2002.
7. Брехт Б. Театр. (В 5-и томах). –М.: Искусство, 1995;
8. Брук П. Пустое пространство. – М.: Прогресс, 2008.
9. Гротовский Е. От бедного театра к искусству-проводнику. – М., 2008.
10. Демидов Н. Типы актера. В 3 томах. - СПб.: Гиперион, 2004. /Т.2./
11. Евреинов Н. Театр как таковой. М., СПб.: Летний сад, 2002.
12. Захава Б.Е. «Мастерство актера и режиссера». М.: ГИТИС, 2004.
13. Кнебель М.И. Поэзия педагогики. О дейтсвенном анализе. –М., ГИТИС. 2005.
14. Мейерхольд В.Э. Статьи, письма, речи, беседы: (1917-1939). – М., 1995;
15. Мейерхольд В.Э. Актер биомеханики будущего. - М., 2008;
16. Немирович-Данченко Вл.И. О творчестве актера. – М., 1997;
17. Создание актерского образа. (Теоретические основы) – М., ГИТИС, 2008.
18. Станиславский К.С. Собр.соч.: В 8 т. – М.: Искусство, 2001;
19. Степун Ф. Природа актерской души. – М.: ГИТИС, 1989.
20. Чехов М. Техника актера». (2004)

21. Богатенкова Л.И. Современное казахское сценическое искусство. – Алма-Ата: 1979.
22. Ғабдуллин Н. Ғабит Мүсірепов – драматург. – Алматы: Өнер, 1982.
23. Кабдиева.С. Фольклорные традиции в казахском театре–Алма-Ата:Өнер, 1986.
24. Кадыров А.Н. Годы становления. – Алма-Ата: Жалын, 1978.
25. Қазақ театрының тарихы. – Алматы: Ғылым, 1975. – т. 1.
26. Қазақ театрының тарихы. – Алматы: Ғылым, 1978. – т. 2.
27. Қожамқұлов.С.Шеберлік мектебі.Мақала, очерк, естеліктер жинағы. Алматы: Өнер, 1993.

«Сахна қозғалысының негіздері», «Би», «Сахна сайысы», «Этикет», «Пантомима»

1. Пластикалық дене әрекетінің сахна өнеріндегі орны.
2. Европа дәстүріндегі киім компоненттерін қолдану мәдениеті.
3. Ым, ишара-ишарат тізбегіндегі жұдырықтасу мен достасу ишараттары.
4. Координация дегеніміз не?
5. Әр ғасырдағы, әр дәуірдегі тағзым етумен ым-ишарат, ишаралар түрлерін және негізгі қағидаларын атау.
6. И.Э.Кох еңбегі қай пәнге арналады.Неңдей нәтижеге ие.
- 7.Г.Морозованың еңбегін ата. Не туралы.
- 8.Ч.Чаплиннің актерлік шеберлігі.
9. М.Чеховтың актерлік-орындаушылық шеберлігі әдістемесіндегі ізденістер.
10. В.Э.Мейерходтың биомеханикасын әрі қарай сабақтастырғандар...
- 11.Пантомима туралы не білесіз.
- 12.Сахна сайысындағы актер шеберлігі.
13. М.Чехов «Актер өнері» туралы.
- 14.М.Байсеркеұлы «Сахна және актер» кітабы туралы.
- 15.А.Б.Құлбаев «Сыр мен сымбат» кітабы туралы.
- 16.С.Татубаев «Жест как компонент искусства»
17. Ч.Чаплиннің кинодағы пантомималық әсерлі, орындаушылық шеберлігі.
18. Миниатюрадағы пластикалық қойылым дегеніміз не? (Қойылымды талдау).
- 19.И.Г.Рутберг еңбектері.
- 20.Физикалық театр және музыка. .(Тренингтердің қойылымдағы қолданыстары)
21. Клоунада мен пантомиманың негізін қалаушылар.
22. Ұлттық киімнің кейіпкер сомдаудағы болмыстық көркемдік-сахналық рөлі.
23. Европа халықтарының кесу, шабу, түйреу, ату қаруларының сахналық-динамикалық көркемдік әсердегі режиссерлік шешімдері.

24. Цилиндр, балдақ, желдеткіш – киім аксессуарлары, оның қойылымдағы орны.

25. Сахналық қозғалыстағы өлшем мен ырғақтың тренинг жасаудағы атқарар рөлі.

Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

Негізгі

1. А.Б.Құлбаев «Сахна қозғалысы негіздері» Алматы «New book» 2018 ж.
2. А.Б.Құлбаев «Сыр мен сымбат» Алматы, Мектеп 2005ж.
3. А.Б.Құлбаев «Актер шеберлігі» Алматы «New book» 2018 ж.
4. А.Б.Құлбаев «Сахнадағы сымбаттылық» А. «Қазақ Университеті» 2015 ж.
5. А.Б.Құлбаев «Сахна сайысы», Алматы «New book» 2018 ж.
6. А.Б.Құлбаев «Сырлы сезімнің сыртқы ірімдері» Монография Алматы «New book» 2018 ж.
7. Волконский С. Выразительный человек: сценическое воспитание жеста (по Дельсону). е изд., испр.СПБ.: Лань, 2012.
8. Громов Ю.И. Танец и его роль в воспитании пластической культуры актера. изд., испр.СПБ.: Лань, 2011.
9. С.Гиппиус «Актерский тренинг» «Гимнастика чувств» М., 2009 г.
10. Безье Елен «Азбука хороших манер» Изд. «ЭКСМО» 2013.
11. Бабина Н. «Секреты этикета» Изд. «Русич» 2013.
12. Белоусова Т.В. Этикет. Полный свод правил. 2014, Аст. Астрель, СПб
13. Белоусова Т.В. «Все про этикета». 2015, Аст. Астрель, СПб
14. Энциклопедия этикета. М.М и М-Экспересс, 2016
15. Дж.Фаст «Язык тела» Москва 2018 (переиздание)
16. Алан Пиз «Язык жестов». Минск 2015.
17. И.Э.Кох «Основы сценического движение» Л .Искусство. 2015(переиздание)

Қосымша:

1. Вера Полищук «Актерский тренинг по Мейерхольду М., 2010 г.
2. «Энциклопедия символов» сост. В.Рощаль. АСТ москва 2005г.
3. «Этикет у народов Средней Азии» Москва. Наука 1988 г.
4. Байсерке М.Б. «Сахна және актер». Ана тілі. 1993.
5. Сығай Ә. «Сахна саңлақтары». Алматы ЖШС. 1998.
6. Сығай Ә. «Толғам». А.Парасат. 2004.
7. Мастерство режиссера и актера Учебное пособия М.,ГИТИС 2002.
8. Брехт Б. Театр. (В 5-и томах). –М.: Искусство, 1995;
9. Брук П. Пустое пространство. – М.: Прогресс, 2008.
10. Гротовский Е.От бедного театра к искусству-проводнику. – М., 2008.

11. Захава Б.Е. «Мастерство актера и режиссера». М.: ГИТИС, 2004.
12. Кнебель М.И. Поэзия педагогики. О действенном анализе. – М., ГИТИС. 2005.
13. Мейерхольд В.Э. Актер биомеханики будущего. – М., 2008;
14. Немирович-Данченко Вл.И. О творчестве актера. – М., 1997;
15. Создание актерского образа. (Теоретические основы) – М., ГИТИС, 2008.
16. Станиславский К.С. Собр.соч.: В 8 т. – М.: Искусство, 2001;
17. Чехов М. Техника актера». (2004)
18. Богатенкова Л.И. Современное казахское сценическое искусство. – Алма Ата: 1979.
19. Ғабдуллин Н. Ғабит Мүсірепов – драматург. – Алматы: Өнер, 1982.
20. Кабдиева.С. Фольклорные традиции в казахском театре–Алма-Ата: Өнер, 1986.
21. Кадыров А.Н. Годы становления. – Алма-Ата: Жалын, 1978.
22. Қазақ театрының тарихы. – Алматы: Ғылым, 1975. – т. 1.
23. Қазақ театрының тарихы. – Алматы: Ғылым, 1978. – т. 2.
24. Қожамқұлов.С. Шеберлік мектебі. Мақала, очерк, естеліктер жинағы. Алматы: Өнер, 1993.

«Сахна тілі»

1. Б.э.д. шешендік өнердің теориялық негізін қалаған өкілдер.
2. Шешендік өнер мектептерінің қалыптасуы мен даму жолдары.
3. Ежелгі Грекияда, Римде, Еуропа мен шығыс халықтарында шешендік өнердің негізін қалыптастырушылардың басты тұжырымдары.
4. Суырып салмалық және сөз тапқыштық өнердегі орындаушылардың шеберлігін жетілдіру жолдары.
5. «Ел құрасқан шешендер», «Ер қорғасқан шешендер», «хандар мен сұлтандарға қарсы шешендер» ұғымының шығу тегі.
6. Ақпарат құралдары: радио, теледидар тілдерінің дыбыстық ерекшелігі, оның ортаға бейімделуді, көпшілік қауымды өзіне тарта білуді қалыптастыруға ықпалы.
7. Шешендік өнерді меңгеру үшін дем мен дауыстың атқаратын қызметі.
8. Қазақ ұлттық шешендік өнерінің алғашқы нұсқалары табылған аймақ және оның түр-формасы, қолданылуының маңыздылығы.
9. Сөздің көрерменге әсер ету тәсілдері.
10. Шешендік өнердегі тіл мәдениетінің алатын орны.
11. Қазақ шешендік сөзінің сипаты мен түрлері, тілдің көркемдік белгілері.
12. Ұлттық шешендік өнердің ерекшелігі мен формалық негіздері.
13. Шешендік өнерде маңызды роль атқаратын орындаушының дауыс ырғағының мәні.
14. Бүгінгі шешендік өнердегі өзекті мәселелер.

15. Қазақ әдебиеті мен тарихындағы би-шешендерінің сөздерінен үзінді келтіріңіз.
16. Қазақ шешендік өнерінің бесінші кезеңі (XIX ғ.): Бала би, Досбол, Махамбет, Сырым батыр дәуірінің атауы.
17. Қоғам дамуындағы тіл мәдениетінің атқаратын ролі.
18. Шешендік өнерді меңгеру барысында қолданылатын негізді әдіс-тәсілдер.
19. Шешендік өнерді меңгерудегі тіл техникасының басты мақсаты мен міндеттері.
20. Қазақ шешендік өнерінің төртінші кезеңі (XVIII ғ.ғ.): Байдалы, Әз Жәнібек, Тіленші би, Шалқар би, Тарақты Тұяқ дәуірінің атауы және аталған шешендер өлеңдерінің ерекшелігі.
21. Тіл мәдениетінің анықтамасы және оның басты талаптары.
22. Қазақ шешендік өнерінің үшінші кезеңі (XVII- XVIII ғ.ғ.): Төле би, Әйтеке би, Қазыбек би кезеңнің атауы және шешендердің сол кезеңдегі қоғамдық-тарихи ахуалға берген бағасы.
23. Қазақ шешендік өнерінің екінші кезеңі (XIV- XVI ғ.ғ.): Асан қайғы, Жиренше дәуірінің атауы, сол кезеңнің тарихи-әлеуметтік сипаты.
24. Қазақ шешендік өнеріне ғылыми тұжырым жасаған алғашқы теоретик, оның қазақ тарихы мен әдебиетіндегі алатын орны.
25. Қазақ шешендік өнерінің бірінші кезеңі (XII- XIII ғ.ғ.): Майқы би мен Аяз бидің өмірі мен ұлттық шешендік өнерді дамытуда атқарған қызметі.

Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

НЕГІЗГІ

1. Хожамбердиев, О. Сахналық тіл - сөз әрекетінің негізгі [Мәтін]: Оқу құралы. ғылыми зерттеулер / Ордабек Хожамбердиев. – Алматы: КазНАИ им.Т.Жургенова, 2015.- 76б. ISBN 978-601-265-156-0
2. Тұранқұлова, Д. Сахна тілі [Мәтін]. Т.4: оқулық / Дариға Тұранқұлова.- Алматы: Білім, 2016.- 216 б.+8б. ISBN 978-9965-09-883-3
3. Тұранқұлова, Д. Сырлы сөз-сахна сәні [Мәтін]. Т.3: оқу құралы / Дариға Тұранқұлова.- Алматы: Білім, 2016.- 192 б.+8. ISBN 978-9965-09-884-0:
4. Тұранқұлова, Д. Көркемсөз оқу шеберлігі [Мәтін]. Т.2: оқу құралы / Дариға Тұранқұлова.- Алматы: Білім, 2016.- 234 б.+8. ISBN 978-9965-09-882-6
5. Тұранқұлова, Д. Сахна тілі [Мәтін]. Т.1: оқу құралы / Дариға Тұранқұлова.- Алматы: Білім, 2016.- 214 б.+8. ISBN 978-9965-09-881-9:
6. Омарбаева, М.С. Сахна тілі [Мәтін]: Оқу құралы / Майра Смағұлқызы Омарбаева.- Алматы: Т.Жүргенов атын.ҚазҰӨА, 2019.- 226 б. ISBN 978-601-265-282-6

7. Әбзелбаев, М.Н. Радио және теледидар дикторының тіл техникасы [Мәтін]: Оқу құралы / М.Н. Әбзелбаев.- Алматы: Зумар, 2012.- 208 б. ISBN 978-601-7035-01-3
8. Васильев, Ю.А. Сценическая речь ритмы и вариации [Текст]: Учебное пособие / Ю.А. Васильев.- СПб: СПбГАТИ, 2009.- 416с.+ил. ISBN 978-5-88689-065-5
9. Васильев, Ю.А. Сценическая речь: ощущение -движение -Звучание. Вариация для тренинга [Текст]: Учебное пособие / Ю.А. Васильев.- 2-е издания.- СПб: СПбГАТИ, 2012.- 342с. ISBN 978-5-88689-077-8:
10. Черная, Е.И. Основы сценической речи фонационное дыхание и голос: Учебник / Е.И. Черная.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2012.- 176и ил (+DVD).- (специальная литература). ISBN 978-5-8114-1322-5. ISBN 978-5-91938-051-1

Қосымша әдебиеттер:

1. Тұрдалиева, Б. Сахна тілінің негіздері [Мәтін]: Оқу құралы / Бақытжан Тұрдалиева.- Алматы: Волкова ЖК, 2015.- 74 бет. ISBN 978-601-265-142-3
2. Кенебаев, О.С. Актер шеберлігінің элементтері [Мәтін]: Театр өнері факультетінің студенттеріне арналған, оқу әдістемелік құрал / О.С. Кенебаев.- Алматы: Т. Жүргенов атындағы Қазақ Ұлттық өнер Академиясы, 2013.- 96 б. ISBN 978-601-265-152-2
3. Васильев Ю.А. Уроки сценической речи: музыкально - ритмический тренинг [Текст]: Научно-методическое пособие / Васильев Ю.А., Лагачев Д А.- СПб.: СПбГАТИ, 2012.- 180с. ISBN 978-5-88689-082-2:
4. Васильев, Ю.А. Уроки сценической речи: Магия импровизации [Текст]: Учебное пособие / Ю.А. Васильев.- СПб.: СПбГАТИ, 2015.- 280с. ISBN 978-5-88689-106-5:
5. Петрова, А.Н. Искусство речи [Текст] / А.Н. Петрова.- М.: Аспект Пресс, 2013.- 125 с. ISBN 978-5-7567-0514-0
6. Искусство сценической речи выпуск 2 [Текст] / Промптова И.Ю., Автушенко И.А.- М.: ГИТИС, 2014.- 256 с. ISBN 978-5-91328-139-5
7. Темирболат, А.Б. Риторика. Основы ораторского искусства [Текст]: Учебное пособие / А.Б. Темирболат.- Алматы: Қазақ университеті, 2018.- 144 с. ISBN 978-601-04-3314-4